

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi peruskoululain 8 ja 85 §:n, lukiolain, iltalukiolain 16 §:n ja ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi peruskoululakia, lukiolakia, iltalukiolakia ja ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annettua lakia.

Kuntien harkintavaltaa peruskoulun koulupiirien muodostamisessa lisättäisiin poistamalla laista erityisesti harvaan asuttujen kuntien piirijaon laatimista rajoittava oppilaiden koulumatkojen pituutta koskeva säännös. Myös peruskoulun nuorisokerhotoimintaa koskevaa sääntelyä väljennettäisiin.

Lukion valtiosuuden yhtenä määräytymisperusteena käytettävän lukion opetuksen ja muiden lukion toimintaan liittyvien tehtävien laskennallisen tuntimäärän laskentatapaa muu-

tettaisiin niin, että tuntimäärä määräytyisi kunnan lukioiden kokonaisoppilasmäärän perusteella.

Lukiolakiin ja ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annettuun lakiin lisättäisiin erääntyneistä maksuista perittävää viivästyskorkoa ja ulosottoa koskevat säännökset.

Iltalukion ja lukion iltalinjan oppilailta poistettaisiin oikeus maksuttomaan kouluateriaan ja ylläpitäjille annattaisiin oikeus periä oppilasmaksuja yhtä tai useampaa ainetta opiskelevilta niin sanotuilta aineopiskelijoilta.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 1993.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Peruskoulun piirijako ja nuorisokerhotoiminta

Peruskoululain 7 §:n mukaan peruskoulun ala-astetta ja yläastetta varten kunnan alue on jaettava koulupiireihin tai pidettävä koko kunta yhtenä piirinä tai liitettävä useampia kuntia tai niiden osia yhteiseksi koulupiiriksi. Lain 8 §:n mukaan piirijaossa määrätään koulupiirien rajat ja koulujen paikat.

Piirijako luo oppilaille eräitä oikeuksia. Lain 37 ja 38 §:n mukaan oppilas kuuluu siihen koulupiiriin, jonka alueella hän asuu, ja hänellä on oikeus käydä oman piirinsä koulua. Viimeksi mainitussa säännöksessä on lueteltu eräitä syitä, joiden perusteella oppilaalla on oikeus

päästä myös muun kuin oman piirinsä kouluun. Lain 47 §:n säädetään kuntaa sitovista kuljetusvelvollisuuksista. Pääsäännön mukaan kunta on velvollinen järjestämään maksuttoman koulukuljetuksen oppilaalle, jonka koulumatka oman piirinsä kouluun taikka 38 §:ssä säädettyillä perusteilla määräytyvään muuhun kouluun on yli viisi kilometriä.

Tämän vuoden alkuun koululainsäädäntö edellytti, että piirijaosta tuli määrätä kunnantvaltuuston hyväksymässä johtosäännössä. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän uudistamisen yhteydessä koululainsäädäntöön tehtyjen muutosten perusteella kunnat voivat nykyisin itse päättää, mille toimielimelle tai toimenhaltijalle päätösvalta piirijaosta kuuluu. Toisen piirin kouluun ottamista koskevat rajoitukset on poistettu

Koulupiirien muodostaminen on kunnan päätösvallassa. Piirijaon muutosta, joka merkitsee koulun lakkauttamista, ei ole tarvinnut enää vuoden 1991 helmikuun jälkeen alistaa valtion viranomaisen vahvistettavaksi. Kuntien päätösvaltaa rajoittaa kuitenkin peruskoululain 8 §:n 1 momentin toisen virkkeen säännös, jonka mukaan piirijako on laadittava sellaiseksi, ettei peruskoulun ala-asteen oppilaiden koulumatka kussakin piirissä ole yleensä viittä kilometriä pitempi. Säännöstä on tulkittu niin, että enemmistöllä kunkin piirin oppilaista koulumatka saa olla enintään viisi kilometriä. Säännös sai nykyisen sanamuotonsa helmikuussa 1991 voimaan tullessa peruskoululain muuttamisesta annetussa laissa (171/91). Silloin säännöksestä poistettiin valtuutus, jonka perusteella lääninhallitus saattoi myöntää oikeuden poiketa säännöksestä. Lain voimaantulosäännöksen nojalla säännös koskee vain lain voimaantulon jälkeen muodostettavia koulupiirejä.

Heikentyneen taloudellisen tilanteen takia kunnat ovat pyrkineet saavuttamaan säästöjä muun ohella koulupiirejä yhdistelemällä ja varsinkin pieniä kouluyksiköjä lakkauttamalla. Kouluverkkojärjestelyihin on ollut eräänä syynä myös peruskouluasetuksen muuttamisesta annetulla asetuksella (1174/92) toteutettu uudistus, jolla korotettiin kaksi-, kolmi- ja nelipettajaisten koulujen oppilasmäärärajoja. Laskentaperusteiden muutos vaikuttaa ensimmäisen kerran vuoden 1994 valtionosuuksien määriin. Eräissä harvaan asutuissa kunnissa koulupiirien yhdistäminen on kuitenkin estynyt mainitun peruskoululain 8 §:n rajoitussäännöksen takia. Muutamissa tapauksissa valtuusto on asiasta jo päättänyt, mutta lääninoikeus on valituksen johdosta kumonnut päätöksen peruskoululain 8 §:n perusteella. Tällä hetkellä osa tapauksista on korkeimmassa hallinto-oikeudessa ratkaistavina.

Puheena oleva piirijaon muodostamista koskeva säännös perustuu käytäntöön, joka omaksuttiin vuoden 1898 kansakoulun piirijakoasetuksen antamisen jälkeen. Säännöksellä on pyritty pitämään oppilaiden koulumatkat kohtuullisina turvaamalla kyläkoulujen säilyminen. Nykyään kun kulkuyhteydet ovat olennaisesti paremmat kuin säännöstä alunperin säädettyessä, ei rajoitukselle ole enää samoja perusteita. Lisäksi yksittäistä oppilasta turvaa kohtuuttoman pitkältä koulumatkalta myös peruskoululain 47 § sekä peruskouluasetuksen 64 §, joka

edellyttää ettei ala-asteen oppilaan päivittäiseen koulumatkaan odotukseen kuuluva aika saa olla kahta ja puolta tuntia pitempi. Voimassa oleva peruskoululain 8 §:n sanamuoto rajoittaa lisäksi peruskouluopetuksen järjestämistä kunnissa eri aikoina sattumanvaraisesti ja kaventaa kuntien mahdollisuuksia järjestää opetus taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan peruskoululain 8 §:n 1 momenttia muutettavaksi niin, että siitä poistetaan piirijaon muodostamista ohjaava koulumatkan pituutta koskeva rajoitus.

Peruskoulun järjestämää nuorisokerhotoimintaa koskevasta peruskoululain 85 §:stä ehdotetaan poistettavaksi maininta toiminnan järjestämisedellytyksistä ja viittaus asetuksella säädettäviin kerhotoiminnan järjestämisen edellytyksenä oleviin osanottajamääriin. Laskennallisessa valtionosuusjärjestelmässä kunnat päättävät itse toiminnan taloudellisesta tarkoituksenmukaisuudesta. Kerhotoiminnan osanottajamääriä koskeva peruskouluasetuksen 147 § on kumottu mainitulla peruskouluasetuksen muuttamisesta annetulla asetuksella tämän vuoden alusta.

1.2. Lukion tuntikehys

Opetukseen käytettävissä olevaa tuntimäärää eli tuntikehystä koskevaa sääntelyä muutettiin olennaisesti tämän vuoden alussa voimaan tulleen opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta koskevan lainsäädännön yhteydessä. Uudessa laskennallisessa rahoitusjärjestelmässä tuntikehys ei enää ilmaise valtionosuuteen oikeuttavien tuntien enimmäismäärää, vaan kunkin oppilaitoksen ylläpitäjän tuntikehys oppilasta kohti laskettuna, eli tuntikehysindeksi, kuvaa asianomaisen ylläpitäjän kouluverkon rakennetta ja tietyiltä osin opetuksen monipuolisuutta suhteessa muihin oppilaitosten ylläpitäjiin. Mitä suurempi tuntikehysindeksi oppilasta kohti laskettuna on, sitä suurempi on asianomaisen koulun ylläpitäjän osuus asianomaista koulumuotoa varten myönnettävästä valtionosuudesta.

Valtionosuuksina jaettava kokonaismäärä määräytyy opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (705/92) ja asetuksen (820/92) mukaan joka neljäs vuosi oppilaitosmuodoittain laskettujen toteutuneiden kustannusten perusteella. Vuosittain kustannusten

määrää tarkistetaan kustannustason sekä lainsäädäntöön tai muihin viranomaisten normipäätöksiin perustuvan toiminnan laadun ja laajuuden muutosten mukaisesti.

Samalla kun tuntikehyksen merkitystä edellä kuvatulla tavalla muutettiin, on muutettu myös tuntikehyksen laskemistapaa eräiltä osin. Kun aikaisemmin tuntikehys määriteltiin vain eri oppiaineiden opettamiseen käytettäväksi tuntimääräksi, uusien tuntikehyssäännösten mukaan myös kerhotoimintaa ja opettajille määrättyjä erityistehtäviä sekä peruskoulussa myös erityisopetusta varten on säännöksissä määritelty tuntikehys. Tämän vuoden valtioneosuudet määrättiin vielä aikaisempien tuntikehyssäännösten perusteella ja uudet säännökset tulevat sovellettaviksi ensimmäisen kerran vuoden 1994 valtioneosuuksien määriä laskettaessa.

Lukion tuntikehyksen laskemisesta säädetään lukiolain 21, 21 a ja 21 b §:ssä (708/92).

Lain 21 a §:n 1 momentin mukaan lukion opetuksen laskennallinen tuntimäärä on 29 tuntia viikossa vuosiluokkaa kohti ja lisäksi yksi tunti viikossa kutakin oppilasta kohti. Milloin vuosiluokalla on vain yksi perusopetusryhmä lukion opetuksen laskennallinen tuntimäärä on edellä mainitusta poiketen yhteensä 51 tuntia viikossa vuosiluokkaa kohti. Pykälän 2 momentin nojalla tuntikehystä saadaan korottaa kieliohjelman monipuolisuuden sekä vieraskielisen ja kaksikielisten oppilaiden opetuksen perusteella. Korotusten suuruudesta säädetään lukioasetuksen 39 §:ssä. Tuntimäärän korotus edellyttää asianomaisen opetuksen järjestämistä.

Lukiolain 21 b §:ssä säädetään tuntikehyksen kerhotoiminnan ja opettajille määrättyjen erityistehtävien perusteella laskettavasta lisäyksestä. Lisäys on laskennallinen ja se tehdään tuntimäärään riippumatta siitä, käytetäänkö tunteja mainittuja tehtäviä varten vai ei.

Edellä mainittujen säännösten lisäksi lukion tuntikehyksen laskemisessa on otettava huomioon lukiolain 57 ja 58 §. Lukiolain 57 §:n mukaan opetusministeriö, ennen vuotta 1993 valtioneuvosto, voi samalla, kun se määrää jollekin lukiolle opetussuunnitelmaan perustuvan erityisen tehtävän, korottaa lukion ylläpitäjän tuntikehystä. Tällä hetkellä on yhteensä 19 lukion tuntimäärää korotettu tällä perusteella. Korotus on ilmaistu päätöksissä tietynä prosenttimääränä; 5—60 prosenttia. Lukiolain 58 §:n mukaan opetusministeriö voi kokeilua koskevassa päätöksessä myöntää oikeuden poi-

keta lukiosäännöksistä esimerkiksi siten, että lukion tuntikehys on säädettyä korkeampi.

Mainittujen säännösten nojalla tuntikehys lasketaan ensin lukiokohtaisesti ja, jos kunnassa on useita lukioita, tämän jälkeen laskemalla koulukohtaisesti lasketut tuntimäärät yhteen.

Lainsäädäntöön ei enää sisälly säännöksiä tuntimäärien käyttämisestä eri tarkoituksiin, vaan lukion ylläpitäjä päättää, kuinka paljon opetusta annetaan ja miten paljon tunteja käytetään muuhun koulun toimintaan. Laissa säädettyjä tuntimääriä voidaan käyttää kunta-kohtaisesti resurssien jakamisen pohjana. Kuluvana lukuvuonna lukioissa annettavaan opetukseen on käytetty säästöjen saavuttamiseksi vain osa laskennallisesta tuntimäärästä. Kuntakohtaisesti tuntikehyksen käyttöaste vaihtelee suuresti.

Valtioneuvosto teki lokakuussa 1992 periaatepäätöksen hallituksen toimenpiteistä julkisen talouden tasapainon parantamiseksi. Opetustoimen osalta yhtenä laajakantoisena rakenteellisenä uudistuksena päätöksessä mainitaan oppilaitosverkoston rationalisointi. Toimenpideehdotukset koskevat peruskouluja, lukioita, ammatillisia oppilaitoksia sekä kansanopistoja ja kansalaisopistoja. Päätöksen mukaan lukion tuntikehyssäännöstä muutetaan niin, että tuntikehys lasketaan ylläpitäjäkohtaisesti. Käytännössä muutos merkitsee, että saman kunnan alueella olevat kunnalliset lukiot saavat yhtenäisen tuntikehyksen. Kielellisten vähemmistöjen asema turvataan.

Suomessa on 472 päivälukiota, joista 438 on kunnan ja 24 yksityisen yhteisön ylläpitämää. Lisäksi valtio ylläpitää kymmentä lukio-opetusta antavaa koulua. Päivälukioita on yhteensä 268:ssa kunnassa, joista 51:ssä on useampi kuin yksi lukio. Useassa kunnassa, jossa on useita lukioita, yksittäiset lukiot ovat oppilasmääriltään suhteellisen pieniä, niissä on yleensä kaksi tai kolme perusopetusryhmää vuosiluokkaa kohti. Erityisesti lukioden määrä on suuri pääkaupunkiseudulla. Pienet yksiköt ovat lähes poikkeuksetta kustannuksiltaan oppilasta kohti kalliimpia kuin suuret yksiköt ja ne tarjoavat oppilaille vähemmän valinnanmahdollisuuksia kuin suuret yksiköt. Nykyinen tuntikehyksen laskentatapa, jossa kunnan kokonaistuntikehys määräytyy yksittäisten lukioden tuntimäärien yhteissummasta, suosii ylläpitämää useita kouluja.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan valtioneuvoston periaatepäätöksessä mainittujen ta-

voitteiden toteuttamiseksi lukion tuntikehys-säännöksiä muutettaviksi. Muutosten tarkoituksena olisi saattaa tuntikehysten määräytymistapa sellaiseksi, ettei se suosi ylläpitämään samassa kunnassa useita erillisiä kouluja. Tavoitteena on, että kunnissa joissa on useita lukioita, lukioiden lukumäärää vähennettäisiin ja lukiotoiminnasta aiheutuvia kustannuksia saataisiin sitä kautta pienennettyä. Suuremmassa yksiköissä voitaisiin lisäksi toteuttaa paremmin esimerkiksi valtioneuvoston tämän vuoden maaliskuussa tekemän periaatepäätöksen mukaisen uuden tuntijaon ja opetussuunnitelman perusteiden sekä luokattoman järjestelmän mukanaan tuomat mahdollisuudet lukio-opetuksen järjestämisessä. Päätökset yksittäisten oppilaitosten yhdistämisestä ja lakkauttamisesta jäisivät kuitenkin edelleen niiden ylläpitäjien ratkaistaviksi.

Lukion tuntikehys ehdotetaan laskettavaksi kunkin kunnan lukioiden kokonaisoppilasmäärän mukaan. Kunnat jaettaisiin tuntikehysten määräytymistavan perusteella kolmeen eri ryhmään. Kunnissa, joissa olisi enintään 70 oppilasta, tuntikehys olisi ehdotuksen mukaan yhteensä 140 tuntia. Kunnissa, joissa oppilasmäärä olisi 71—525, tuntimäärä laskettaisiin siten, että jokainen oppilas yli 70:n korottaisi vähimmäistuntikehystä 1,1 tunnilla. Kunnissa, joissa oppilasmäärä olisi yli 525, tuntimäärä olisi 1,22 tuntia oppilasta kohti. Tuntimäärä olisi viimeksi mainitussa ryhmässä keskimäärin viisi prosenttia alempi kuin vuoden alussa voimaan tulleiden säännösten mukaan laskettuna. Koska tarkoituksena olisi vaikuttaa erityisesti sellaisten kuntien lukioverkkoratkaisuihin, joissa on useita lukioita, tuntimäärää ei sen sijaan yleisesti alennettaisi muissa kunnissa. Uusi tuntikehysten määräytymistapa voisi kuitenkin vähäisessä määrin muuttaa yksittäisen kunnan tuntimäärää nykyiseen laskentapaan nähden.

Kuntia, joissa lukiolaisten määrä ylittää 525, on yhteensä 36 ja näissä kunnissa on noin puolet koko maan lukiolaisista.

Kunnan laskennallista tuntimäärää saataisiin korottaa vastaavilla perusteilla kuin voimassa olevan lainsäädännön mukaan. Muutoksena nykyiseen lainsäädäntöön nähden tuntimäärää saataisiin korottaa myös silloin kun kunnassa annetaan äidinkielen opetusta saamen kielessä. Elokuussa 1992 voimaan tulleen lukiolain 18 §:n 2 momentin nojalla saamen kieltä äidinkielenä voidaan opettaa saamelaisten kotiseutualueella asuville oppilaille. Korotuksen suu-

ruudesta säädettäisiin lukioasetuksessa. Lisäksi erityisen tehtävän määräämistä koskevaa lukiolain 57 §:ää muutettaisiin niin, että ilmaisu lukion käytettävissä oleva tuntimäärä korvataan uuden valtioneuvostonjärjestelmän mukaisella ilmaisulla laskennallinen tuntimäärä. Koska kysymyksessä on erikseen hakemuksesta tehtävä päätös, opetusministeriö tulee kuitenkin seuraamaan, että päätöksen mukainen lisäresurssi myös käytännössä kohdennetaan erityisen tehtävän saaneen lukion toimintaan.

Kielellisten vähemmistöjen asema turvattaisiin siten, että tuntimäärät laskettaisiin ensin erikseen kumpaakin kieliryhmää varten ja sen jälkeen kunnan tuntikehys näiden lukujen summana eri kieliryhmiin kuuluvien oppilaiden lukumäärän mukaan painotettuna.

Uusi tuntikehysten määräytymistapa yksinkertaistaisi tuntikehysten laskemista, koska huomioon ei otettaisi enää oppilaiden jakautumista eri vuosiluokille eikä lukion ylimmän vuosiluokan työpäivien määrää. Näin se soveltuisi samalla myös luokattomaan lukioon. Mikäli ehdotettuja laskennallisia tuntimääriä haluttaisiin käyttää pohjana kuntakohtaisesti resurssien jakamisessa koulujen kesken, lukuvuoden aikana käytettävissä oleva kokonaistuntimäärä saataisiin kertomalla ehdotetut tuntimäärät lukuvuoden kouluviikkojen määrällä.

Tuntikehys-säännökset koottaisiin lukiolain 21 §:ään, jolloin 21 a ja 21 b § voitaisiin kumota.

Yksityisiä kouluja varten ei ehdotuksen mukaan laskettaisi enää omaa tuntikehystä, vaan yksityisen lukion tuntikehys olisi sama kuin lukion sijaintikunnalla. Kuitenkin 21 §:n 2 momentissa mainitut sekä valtioneuvoston ja opetusministeriön päätöksellä mahdollisesti tehtävät korotukset tuntikehykseen otettaisiin erikseen huomioon. Mikäli kunnassa ei ole samankielistä kunnallista lukiota, yksityisen lukion tuntikehys laskettaisiin 21 §:n mukaisesti. Yksityisen lukion tuntikehysten määräytymistä koskeva säännös otettaisiin lukiolain 52 §:n 2 momenttiin, josta poistettaisiin viittaus 21 §:n 1 momenttiin ja kumottaviksi ehdotettuihin 21 a ja 21 b §:ään. Muutokset alentaisivat lähes kaikkien yksityisten lukioiden tuntikehysindeksiä ja lisääisivät tarvetta yhteistoimintaan yksityisten ja kunnallisten lukioiden kesken.

Uuden valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisen tuntijaon ja sen perusteella laadittavien opetussuunnitelman perusteiden käyttöönotto lukuvuoden 1994—95 alussa lisää lukion

ylläpitäjien päätösvaltaa järjestää tietyn tai tiettyjen oppiaineiden painotettua opetusta ilman valtion viranomaisen myötävaikutusta. Näin ollen on perusteltua ottaa uuteen tarkasteluun tällä hetkellä voimassa olevat päätökset erityisen tehtävän myöntämisestä lukiolle. Lukiolain muuttamisesta annettavan lain voimaantulosäännöksen 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan voimassa olevan lukiolain 57 §:n ja ennen helmikuuta 1991 voimassa olleiden vastaavien säännösten nojalla tehdyt päätökset kumotaan. Päätöksiä sovellettaisiin kuitenkin lukuvuoden 1993—94 loppuun, jota ennen opetusministeriö päättäisi päätösten uusimisesta ja niihin sisällytettävistä ehdoista.

1.3. Oppilasmaksuista perittävä viivästyskorko ja maksujen ulosotto

Lukiolakiin ja ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annettuun lakiin ei sisälly säännöksiä erääntyneestä maksusta perittävistä viivästyskorosta eikä maksun ulosotosta ilman päätöstä tai tuomiota. Valtion maksuperustelain (150/92) ja asetuksen (211/92) säännösten mukaan valtion oppilaitosten määräämistä maksuista voidaan sen sijaan periä viivästyskorkoa ja maksut voidaan ulosottaa ilman päätöstä ja tuomiota. Tässä yhteydessä ehdotetaan maksujen perimismenettely yhtenäistettäväksi kaikkien oppilaitosten ylläpitäjien kesken. Säännökset viivästyskorosta ja maksujen ulosotosta ilman päätöstä ja tuomiota otettaisiin lukiolakiin lisättävään uuteen 26 e §:ään ja ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annettuun lakiin lisättävään uuteen 8 a §:ään. Säännökset koskisivat mainittujen lakien perusteella mahdollisesti perittäviä maksuja kuten, opetushallituksen luvalla perittävää oppilasmaksua sekä aikuiskoulutuksena järjestettyä ammatillisesta koulutuksesta perittäviä maksuja. Valtion oppilaitosten osalta uudet viivästyskorkoa ja maksun perimistä koskevat säännökset korvaisivat valtion maksuperustelainsäädäntöön sisältyvät säännökset.

1.4. Iltalukion oppilaan ateriaetu ja aineopiskelijoilta perittävä oppilasmaksu

Iltalukion ja lukion iltalinjojen oppilaat sai-

vat oikeuden maksuttomaan kouluateriaan elokuun 1989 alusta. Ateriaedusta otettiin säännökset iltalukiolain 16 §:ään. Aterian laatua ja ravintosisältöä ei ole tarkemmin säännelty. Iltalukiossa tarjottu ateria on ollut yleensä merkitykseltään lähinnä välipala. Aterian järjestämisestä aiheutuvat kustannukset olivat lukuvuonna 1990—91 noin 1 700 markkaa oppilasta kohti eli runsaat 10 markkaa aterialta. Iltalukiolain 16 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annettulla lailla (608/92) ateriaetu poistettiin syyslukukaudelta 1992. Eräistä opetus- ja kulttuuritoimen vuoden 1993 rahoitusta koskevista järjestelyistä annettulla lailla (1679/92) etu poistettiin edelleen vuonna 1993. Edun poistaminen koskee myös ammatillista koulutusta iltaopetuksena saavia oppilaita.

Koulutoimen kustannusten alentamiseksi ja ottaen huomioon iltaopiskelijoille tarjotun aterian vähäinen merkitys oppilaiden koulunkäynnin kannalta, ateriaetu ehdotetaan poistettavaksi pysyvästi iltalukion ja lukion iltalinjan oppilaita. Muutos tehtäisiin poistamalla iltalukiolain 16 §:stä viittaus lukiolain 26 b §:n säännökseen maksuttomasta ateriaasta. Samalla viittaus lukiolain 26 a §:ään korvattaisiin kirjoittamalla opetuksen maksuttomuutta koskeva säännös 16 §:ään. Myös ammatillista koulutusta iltaopetuksena saavilta opiskelijoilta poistettaisiin etu pysyvästi. Edun poistaminen toteutettaisiin ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annettua asetusta (967/85) muuttamalla. Oppilaitoksen ylläpitäjä voisi harkintansa mukaan tarjota oppilaille mahdollisuuden aterioitiin ja päättää ateriaasta perittävistä maksuista.

Iltalukiolain 13 §:n 2 momentin mukaan iltalukioon ja lukion iltalinjalle voidaan ottaa oppilaaksi myös henkilö, jonka tarkoituksena on opiskella yhden tai useamman iltalukiossa opetetun aineen oppimäärän suorittamiseksi. Näitä oppilaita kutsutaan yleisesti aineopiskelijoiksi. Aineopiskelijoiden osuus oli lukuvuonna 1990—91 iltalukion kokonaisoppilasmäärästä noin 21 000 oppilaasta runsaat 7 900 eli noin 38 prosenttia. Aineopiskelijoiden osuus vaihtelee oppilaitoksittain. Suurin osa aineopiskelijoista opiskelee lukion oppimääriä eri kielissä.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaan iltalukion ja lukion iltalinjan valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 60 prosenttia lukion oppilasta kohti määrätystä yksikköhinnasta. Valtionosuus ja kotikuntaosuus tulee iltalukiolain

20 b §:n ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun asetuksen 6 §:n perusteella vain peruskoulun ja lukion koko oppimäärää suorittavaa oppilasta kohti. Valtakunnallisissa kustannuspohjissa, joiden perusteella yksikköhinnat vahvistetaan, on mukana myös lukion iltalinjoilla aineopiskelijoille annettavasta opetuksesta aiheutuvat kustannukset. Kun yksikköhintoja laskettaessa kustannukset määritellään oppilasta kohti, jakautuu aineopiskelijoiden opetuksesta aiheutuvien kustannusten yksikköhintoja korottava vaikutus kaikkien lukion oppilaiden kesken.

Opetustoimen uusi rahoitusjärjestelmä on siten epäedullinen sellaisten oppilaitosten kannalta, joissa on keskimääräistä enemmän aineopiskelijoita. Ongelma koskee erityisesti yksityisiä oppilaitoksia, joita varten ei ole, kuten kunnilla, erityistä vanhan ja uuden rahoitusjärjestelmän muutosten tasoitusmekanismia. Opetushallitus on lukiolain 26 a §:n ja iltalukiolain 16 §:n nojalla myöntänyt erälle iltalukioille oikeuden periä aineopiskelijoilta maksuja. Opetushallitus on määritellyt maksuille enimmäismäärän, joka on tavallisimmin 100 markkaa kurssilta.

Ottaen huomioon aineopiskelun luonne lähinnä harrastustavoitteisena ja aikaisempia opintoja täydentävänä opiskelumuotona sekä aineopiskelijoiden määrän kasvun aiheuttama kustannuspaine, iltalukion ja lukion iltalinjojen aineopiskelijoilta ehdotetaan voitavan periä oppilasmaksuja. Säännös otettaisiin iltalukiolain 16 §:ään. Maksuja voitaisiin periä sekä perus- että lukioasteen aineopiskelijoilta. Maksujen periminen samoin kuin maksun suuruus jäisi oppilaitoksen ylläpitäjän harkintaan. Ylläpitäjä voisi harkita, peritäänkö maksu erikseen kullakin kurssilta, johon oppilas osallistuu, vai esimerkiksi kirjoittautumismaksuna, kun henkilö ilmoittautuu koulun oppilaaksi. Oppilaitoksen ylläpitäjä voisi pykälän perusteella myöntää maksusta alennuksia ja vapauttaa oppilaan kokonaankin maksusta oppilaan tai hänen huoltajansa vähävaraisuuden perusteella. Pykälän 2 momenttiin otettaisiin viittaus lukiolakiin lisättäväksi ehdotettuun 26 e §:ään, joka oikeuttaisi perimään viivästyskorkoa sekä ulosottamaan maksu ilman tuomiota tai päätöstä.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslainsäädännön mukaan ylläpitäjän saamat maksut eivät vähennä oppilaitoksen ylläpitäjän saaman valtionosuuden määrää.

2. Esityksen vaikutukset

Peruskoulun piirin muodostamista koskevan säännöksen muutoksen taloudellisia vaikutuksia ei voida tarkkaan arvioida. Kunnissa, joissa säännös on rajoittanut koulupiirien yhdistämistä, muutos lisää mahdollisuuksia koulumenojen alentamiseen.

Edellä mainitussa lokakuussa 1992 tehdyssä valtioneuvoston periaatepäätöksessä on arvioitu oppilaitosverkoston saneerauksesta aiheutuvan julkisissa menoissa säästöjä vuonna 1994 noin 400 miljoonaa markkaa ja vuonna 1995 noin 600 miljoonaa markkaa. Valtionosuuden säästö on noin 225 miljoonaa markkaa vuonna 1994 ja 340 miljoonaa markkaa vuonna 1995. Tässä esityksessä tarkoitetun lukion tuntikehyssä säännöksen muutoksen kustannussäästö olisi vuonna 1994 noin 59 miljoonaa markkaa, josta valtionosuus on 32 miljoonaa markkaa. Valtionosuuden määrän vähentyminen kohdittaisi alentuneen tuntikehyksen perusteella erityisesti niihin kuntiin, joissa on useita lukioita. Muista oppilaitosverkoston saneeraamiseen tähtäävistä toimenpiteistä on säädetty ja määrätty erikseen tai tullaan antamaan esitykset vielä tämän vuoden aikana.

Ateriaedun poistaminen iltaopiskelijoilta vähentää oppilaitosten ylläpitäjien kustannuksia noin 11 markkaa oppilasta kohti siihen nähden, että kuluvan lukuvuoden alusta voimaantullutta poikkeusjärjestelyä ei enää vuonna 1994 jatketaisi. Säästö olisi yhteensä noin 50 miljoonaa markkaa.

Aineopiskelijoilta perittävistä maksuista kertyvät varat tulevat oppilaitosten ylläpitäjien hyväksi. Tuottojen määrä riippuu siitä, kuinka moni oppilaitos maksuja perii ja miten suureksi maksut määrätään. Muutos vähentää oppilasmaksujen perimistä koskevia lupahakemuksia ja siten hallinnollista työtä opetushallituksessa.

Hallituksen on tarkoitus antaa vuoden 1994 talousarvioesityksen yhteydessä erikseen esitys eräistä opetus- ja kulttuuritoimen vuoden 1994 rahoitusta koskevista järjestelyistä. Esitys rakentuisi samoille periaatteille kuin tämän vuoden rahoitusta koskeva edellä mainittu laki. Esityksessä ehdotettaisiin muutettavaksi väliaikaisesti muun ohella valtionosuuden määräytymisperusteena olevien yksikköhintojen laskentatapaa. Muun ohella tässä esityksessä ehdotettujen muutosten kustannusvaikutukset otettaisiin huomioon yksikköhintojen alentamisen perusteina.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkamiestyönä. Lukion tuntikehyksen laskentatavan muutos perustuu opetusministeriön asettaman tuntikehystyöryhmän esitykseen. Työryhmässä olivat edustettuina opetusministeriö, opetushallitus, kuntien keskusjärjestöt, Opettajien Ammattijärjestö OAJ sekä Suomen Rehtorit r.y.

4. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lukion tuntikehyksen laskentatavan muutos

edellyttää lukioasetuksen 39 §:n muuttamista. Pykälään lisättäisiin myös saamen kielen opetuksesta äidinkielenä luettava korotus tuntimäärään.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan lukuvuoden 1993—94 alusta eli 1 päivänä elokuuta 1993.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

peruskoululain 8 ja 85 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun peruskoululain (476/83) 8 §:n 1 momentti ja 85 §:n 1 momentti, näistä 8 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 25 päivänä tammikuuta 1991 annetussa laissa (171/91), seuraavasti:

8 §
Koulupiirien rajat ja koulujen paikat määrätään piirijaossa.

täneelle nuorisolle opinto- ja sivistysharrastuksia edistävää, peruskoulun tavoitteiden mukais-
ta toimintaa.

85 §
Peruskoulu voi järjestää peruskoulunsa päät-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1993.

2.

Laki

lukiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun lukiolain (477/83) 21 a ja 21 b §, sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (708/92), muutetaan 21 §, 52 §:n 2 momentti ja 57 §, sellaisina kuin niistä ovat 21 § ja 52 §:n 2 momentti mainitussa 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa, ja 57 § 25 päivänä tammikuuta 1991 annetussa laissa (172/91) sekä lisätään lakiin uusi 26 e § seuraavasti:

21 §
Lukion käyttökustannusten valtionosuuden laskemisessa käytettävä lukion opetuksen sekä

kerhotoiminnan ja opettajille määrättävien erityisten tehtävien laskennallinen tuntimäärä kunnassa on yhteensä 140 tuntia lisätynä 1,1

tunnilla jokaista oppilasta kohti, jolla oppilasmäärä ylittää 70 oppilasta. Jos oppilasmäärä on yli 525, tuntimäärä on edellä säädetystä poiketen kuitenkin 1,22 tuntia oppilasta kohti.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tuntimäärää korotetaan asetuksella säädetyllä tavalla, milloin lukiossa annetaan:

1) ala-asteelta aloitettuna kahden tai useamman vieraan kielen taikka toisen kotimaisen kielen ja yhden tai useamman vieraan kielen opetusta;

2) 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua vieraskielistä opetusta erillisessä opetusryhmässä;

3) kaksikielisille oppilaille tarkoitettua äidin kielen tai toisen kotimaisen kielen opetusta; sekä

4) äidinkielen opetusta saamen kielessä.

Kunnassa, jossa annetaan lukio-opetusta sekä suomenkielisille että ruotsinkielisille oppilaille, 1 ja 2 momentissa mainitut tuntimäärät lasketaan ensin erikseen kumpaakin kieliryhmää kohti ja näin saaduista tuntimääristä lasketaan kumpaankin kieliryhmään kuuluvien oppilaiden määrällä painotettu keskiarvo.

Oppilasmäärien laskemisessa noudatetaan, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (705/92) 20 §:n nojalla säädetään.

26 e §

Jos tässä laissa tarkoitettua oppilaalta perittävää maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien enintään 16 prosenttia.

Maksu saadaan periä ulosottoimien ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimien säädetään.

52 §

Mitä 2, 3, 8, 9 ja 11—20 §:ssä, 21 §:n 2 momentissa, 22—25, 26 a, 26 b, 26 d ja 26 e, 55, 57, 58 ja 69 §:ssä sekä kunnan opetustoimen hallinnosta annetun lain 6 ja 7 §:ssä säädetään, on soveltuvin osin voimassa yksityisestä lukiosta ja sen oppilaista. Yksityisen lukion 21 §:n 1 momentin mukaisena laskennallisena tuntimääränä käytetään sijaintikunnan oppilasta kohti laskettua tuntimäärää. Jos kunnassa ei ole samankielistä kunnallista lukiota, yksityisen lukion tuntimäärä lasketaan 21 §:n mukaisesti.

57 §

Opetusministeriö voi määrätä lukiolle opetussuunnitelmaan perustuvan erityisen tehtävän. Opetusministeriö voi samalla korottaa lukion 21 §:ssä säädettyä laskennallista tuntimäärää sekä myöntää lukiolle oikeuden poiketa opetussuunnitelmaa ja oppilaaksiottoa koskevista säännöksistä ja määräyksistä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1993.

Tällä lailla kumotaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 57 §:n sekä vastaavien aikaisempien säännösten nojalla tehdyt päätökset erityisen tehtävän määräämisestä lukiolle. Päätöksiä sovelletaan kuitenkin 31 päivään heinäkuuta 1994 saakka. Päätösten mukainen korotus 21 §:ssä tarkoitettuun tuntimäärään otetaan huomioon niiden oppilaiden osalta, jotka käyvät erityisen tehtävän saanutta lukiota.

3.

Laki**iltalukiolain 16 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun iltalukiolain (478/83) 16 §, sellaisena kuin se on 25 päivänä tammikuuta 1991 annetussa laissa (173/91), seuraavasti:

16 §

Opetus iltalukiossa on oppilaalle maksuton. Lain 13 §:n 2 momentissa tarkoitetuilta oppilailta voidaan kuitenkin periä oppilasmaksuja. Maksu voidaan määrätä oppilaan tai hänen huoltajansa maksukyvyn mukaan. Erityisestä syystä opetushallitus voi myöntää luvan maksujen perimiseen muiltakin oppilailta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta maksusta perittävästä viivästyskorosta ja maksun perimisestä ulosottoimin on voimassa, mitä lukiolain 26 e §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1993.

4.

Laki**ammattillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista 3 päivänä kesäkuuta 1983 annettuun lakiin (498/83) uusi 8 a § seuraavasti:

8 a §

Jos tässä laissa tarkoitettua oppilaalta perittävää maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien enintään 16 prosenttia.

Maksu saadaan periä ulosottoimin ilman

tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1993.

Helsingissä 28 päivänä toukokuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Opetusministeri Riitta Uosukainen

1.

Laki**peruskoululain 8 ja 85 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun peruskoululain (476/83) 8 §:n 1 momentti ja 85 §:n 1 momentti,

näistä 8 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 25 päivänä tammikuuta 1991 annetussa laissa (171/91), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Koulupiirien rajat ja koulujen paikat määrätään piiriyaossa. *Piirijako on laadittava sellaiseksi, ettei peruskoulun ala-asteen oppilaiden koulumatka kussakin piirissä ole yleensä viittä kilometriä pitempi.*

8 §

Koulupiirien rajat ja koulujen paikat määrätään piiriyaossa.

85 §

Peruskoulunkäyntinsä päättäneelle nuorisolle voidaan peruskoulun toimesta järjestää sellaista opinto- ja sivistysharrastuksia edistävää toimintaa, joka on sopusoinnussa peruskoulun tavoitteiden kanssa ja jonka järjestämiseen koululla on riittävät edellytykset, mikäli tässä toiminnassa on asetuksella säädetty määrä peruskoulunkäyntinsä päättäneitä osanottajia.

85 §

Peruskoulu voi järjestää peruskoulunsa päättäneelle nuorisolle opinto- ja sivistysharrastuksia edistävää, peruskoulun tavoitteiden mukaista toimintaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1993.

2.

Laki

lukiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun lukiolain (477/83) 21 a ja 21 b §, sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (708/92),

muutetaan 21 §, 52 §:n 2 momentti ja 57 §,

sellaisina kuin niistä ovat 21 § ja 52 §:n 2 momentti mainitussa 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa, ja 57 § 25 päivänä tammikuuta 1991 annetussa laissa (172/91) sekä

lisätään lakiin uusi 26 e § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

21 §

Lukion käyttökustannusten valtionosuuden laskemisessa käytettävä tuntimäärä muodostuu lukion opetusta sekä kerhotoimintaa ja opettajille määrättäviä erityisiä tehtäviä varten 21 a ja 21 b §:ssä säädettyllä tavalla lasketusta tuntimäärästä.

Ehdotus

21 §

Lukion käyttökustannusten valtionosuuden laskemisessa käytettävä lukion opetuksen sekä kerhotoiminnan ja opettajille määrättävien erityisten tehtävien laskennallinen tuntimäärä kunnassa on yhteensä 140 tuntia lisättyinä 1,1 tunnilla jokaista oppilasta kohti, jolla oppilasmäärä ylittää 70 oppilasta. Jos oppilasmäärä on yli 525, tuntimäärä on edellä säädetystä poiketen kuitenkin 1,22 tuntia oppilasta kohti.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tuntimäärää korotetaan asetuksella säädettyllä tavalla, milloin lukiossa annetaan:

1) ala-asteelta aloitettuna kahden tai useamman vieraan kielen taikka toisen kotimaisen kielen ja yhden tai useamman vieraan kielen opetusta;

2) 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua vieras-kielistä opetusta erillisessä opetusryhmässä;

3) kaksikielisille oppilaille tarkoitettua äidinkielen tai toisen kotimaisen kielen opetusta; sekä

4) äidinkielen opetusta saamen kielessä.

Kunnassa, jossa annetaan lukio-opetusta sekä suomenkielisille että ruotsinkielisille oppilaille, 1 ja 2 momentissa mainitut tuntimäärät lasketaan ensin erikseen kumpaakin kieliryhmää kohti ja näin saaduista tuntimääristä lasketaan kumpaankin kieliryhmään kuuluvien oppilaiden määrällä painotettu keskiarvo.

Oppilasmäärien laskemisessa noudatetaan, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (705/92) 20 §:n nojalla säädetään.

21 a §

Lukion opetuksen laskennallinen tuntimäärä on 29 tuntia viikossa vuosiluokkaa kohti ja lisäksi yksi tunti viikossa kutakin oppilasta kohti. Milloin vuosiluokalla on vain yksi perusopetusryhmä, lukion opetuksen laskennallinen

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tuntimäärä on edellä mainitusta poiketen yhteensä 51 tuntia viikossa vuosiluokkaa kohti.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tuntimäärää korotetaan asetuksella säädettävällä tavalla, milloin lukiossa annetaan:

1) yhteisenä aineena kahden tai useamman vieraan kielen taikka toisen kotimaisen kielen ja yhden tai useamman vieraan kielen opetusta;

2) 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua vieras-kielistä opetusta erillisessä opetusryhmässä; sekä

3) kaksikielisille oppilaille tarkoitettua äidinkielen tai toisen kotimaisen kielen opetusta.

21 b §

Lukion kerhotoiminnan ja lukion opettajille määrättyjen erityisten tehtävien laskennallinen tuntimäärä on yhteensä viisi tuntia viikossa lukion ylläpitäjää kohti ja 18 tuntia viikossa lukiota kohti sekä lisäksi 0,07 tuntia viikossa lukion oppilasta kohti lukuun ottamatta iltalinnan oppilaita.

Kunnassa, jossa annetaan lukio-opetusta sekä suomenkielisille että ruotsinkielisille oppilaille edellä 1 momentissa mainittu lukion ylläpitäjää kohti säädetty tuntimäärä kerrotaan kahdella.

(kumotaan)

26 e §

Jos tässä laissa tarkoitettua oppilaalta perittävää maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien enintään 16 prosenttia.

Maksu saadaan periä ulosottoimin ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin säädetään.

52 §

Mitä 2, 3, 8, 9, 11—21 ja 21 a §:ssä, 21 b §:n momentissa, 22—25, 26 a, 26 b, 26 d, 55, 57, 58 ja 69 §:ssä sekä kunnan opetustoimen hallinnosta annetun lain 6 ja 7 §:ssä säädetään, on soveltuvin osin voimassa yksityisestä lukiosta ja sen oppilaista.

Mitä 2, 3, 8, 9 ja 11—20 §:ssä, 21 §:n 2 momentissa, 22—25, 26 a, 26 b, 26 d ja 26 e, 55, 57, 58 ja 69 §:ssä sekä kunnan opetustoimen hallinnosta annetun lain 6 ja 7 §:ssä säädetään, on soveltuvin osin voimassa yksityisestä lukiosta ja sen oppilaista. Yksityisen lukion 21 §:n 1 momentin mukaisena laskennallisena tuntimääränä käytetään sijaintikunnan oppilasta kohti laskettua tuntimäärää. Jos kunnassa ei ole samankielistä kunnallista lukiota, yksityisen lukion tuntimäärä lasketaan 21 §:n mukaisesti.

Voimassa oleva laki

57 §

Opetusministeriö voi määrätä lukiolle opetussuunnitelmaan perustuvan erityisen tehtävän. Opetusministeriö voi samalla korottaa lukion käytettävissä olevaa 21 §:ssä säädettyä tuntimäärää sekä myöntää lukiolle oikeuden poiketa opetussuunnitelmaa ja oppilaaksiottoa koskevista säännöksistä ja määräyksistä.

Ehdotus

57 §

Opetusministeriö voi määrätä lukiolle opetussuunnitelmaan perustuvan erityisen tehtävän. Opetusministeriö voi samalla korottaa lukion 21 §:ssä säädettyä *laskennallista* tuntimäärää sekä myöntää lukiolle oikeuden poiketa opetussuunnitelmaa ja oppilaaksiottoa koskevista säännöksistä ja määräyksistä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1993.

Tällä lailla kumotaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 57 §:n sekä vastaavien aikaisempien säännösten nojalla tehdyt päätökset erityisen tehtävän määräämisestä lukiolle. Päätöksiä sovelletaan kuitenkin 31 päivään heinäkuuta 1994 saakka. Päätösten mukainen korotus 21 §:ssä tarkoitettuun tuntimäärään otetaan huomioon niiden oppilaiden osalta, jotka käyvät erityisen tehtävän saanutta lukiota.

3.

Laki**iltalukiolain 16 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun iltalukiolain (478/83) 16 §, sellaisena kuin se on 25 päivänä tammikuuta 1991 annetussa laissa (173/91), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

16 §

Oppilaiden opintososiaalisista eduista on voimassa, mitä lukiolain 26 a ja 26 b §:ssä säädetään.

Ehdotus

16 §

Opetus iltalukiiossa on oppilaalle maksuton. Lain 13 §:n 2 momentissa tarkoitetuilta oppilailta voidaan kuitenkin periä oppilasmaksuja. Maksu voidaan määrätä oppilaan tai hänen huoltajansa maksukyvyn mukaan. Erityisestä syystä opetushallitus voi myöntää luvan maksujen perimiseen muiltakin oppilailta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta maksusta perittävästä viivästyskorosta ja maksun perimisestä ulosottoimin on voimassa, mitä lukiolain 26 e §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1993.
